

índex

1. Preàmbul | Reflexions generals
2. Prioritats i criteris transversals
3. Propostes per blocs temàtics

Amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya del 27 de setembre de 2015, la federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), formada per un centenar d'entitats que treballen amb col·lectius en situació o risc d'exclusió social per al desenvolupament i l'autonomia de les persones, així com per promoure una major justícia social, presentem un seguit de reflexions i propostes en els diferents àmbits en què desenvolupem la nostra acció.

1. PREÀMBUL | REFLEXIONS GENERALS

1.1. Un país renovat

Avui ens trobem davant el repte d'unes eleccions històriques pel caràcter que se'ls ha donat, que poden portar-nos a un nou escenari polític de gran importància per a la vida de la ciutadania, amb nous partits, aliances mai vistes, propostes diferents i models de referència renovats.

Des d'ECAS no entrem a valorar les diferents alternatives polítiques, som respectuosos amb els resultats de les urnes i les decisions que es prenguin democràticament, però defensem per sobre de qualsevol opció política **la construcció d'un país diferent on regnin l'equitat i la justícia social**. Aquesta és una tasca de tots i totes, i ens sentim corresponsables en la lluita contra la pobresa i les desigualtats. Fem una crida als partits i a la ciutadania per treballar plegats per a una societat amb **més benestar** per a totes les persones i on la **igualtat d'oportunitats** per a tothom sigui una realitat. Aquest ha de ser el **primer i inexcusable objectiu del govern** que resulti de les properes eleccions.

1.2. L'Estat del Benestar com a prioritat

Ens preocupen algunes veus i certs discursos que darrerament argumenten la insostenibilitat de l'Estat de Benestar, tot afirmant que avui ja no és possible el seu manteniment perquè l'increment de la despesa social ha crescut en excés. Mentrestant els poders polítics, víctimes de l'economia financera dominant, claudiquen de **la responsabilitat de ser garants dels drets de les persones i de la funció redistributiva** que motivà el seu naixement. Avui es parla de la societat del benestar, de la col·laboració públic-privada, de la privatització i de nous models de finançament amb aportacions econòmiques, copagaments o assegurances privades que posen en perill el contracte social que fins avui hem tingut.

1.3. Visió global de la pobresa

Vivim una creixent compartimentació de la pobresa que sembla donar a entendre que existeixen diferents tipologies de pobresa

Eleccions al Parlament de Catalunya 27S 2015

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

desvinculades de la vivència individual de cada persona. Es parla de pobresa infantil, energètica, habitacional, alimentària, de treballadors pobres... I amb molta freqüència ens trobem amb mesures pal·liatives per fer front a aquesta diversitat de pobreses.

La nostra experiència quotidiana, però, ens mostra una visió més global de la pobresa que no és una realitat formada per parts separades i inconnexes, sinó que afecta la persona de manera integral, incloent el seu entorn i les seves relacions, i en què els diferents elements s'interrelacionen i es condicionen mútuament.

Les **polítiques socials** que avui es duen a terme estan **orientades a pal·liar** cadascuna de les pobreses identificades **de manera reactiva i parcial**, obviant que les diverses manifestacions són senyals d'una **problemàtica més profunda**. No es dona, per tant, una resposta integral que se centri en l'**acció preventiva i globalitzada** en relació a cada persona en situació de pobresa.

Des d'ECAS volem un **canvi en les polítiques socials** perquè focalitzin la seva acció en **resoldre la situació global de la persona** i, alhora, busquin **respostes que ataquin les causes de les desigualtats**. Demanem que se superin les accions assistencials i parcials, que no ofereixen una atenció integral a la persona i només són pedaços sense el caràcter transformador necessari, i es treballi en desenvolupar **polítiques redistributives i redistributives** que promoguin la justícia social, l'equitat i la igualtat d'oportunitats real i per a tothom.

2. PRIORITATS I CRITERIS TRANSVERSALS

2.1. Un govern al servei de totes les persones

Tal com estableix l'Estatut de Catalunya, els poders públics són responsables de promoure la igualtat, la justícia, la solidaritat, la cohesió social i el desenvolupament sostenible (art. 4), i "totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia" (art. 15). Es consagra, per tant, el principi d'equitat i la redistribució de la riquesa com a funció bàsica del govern per tal de garantir la igualtat d'oportunitats i la justícia social.

2.2. Inversió social, prevenció i transformació

El compromís amb l'equitat comporta la necessitat de prioritzar la inversió en els serveis públics, la protecció social i la promoció de l'ocupació digna com principis bàsics per a prevenir situacions de vulnerabilitat i risc d'exclusió social. Per garantir a tothom els mínims per a una vida digna i promoure l'autonomia i el desenvolupament de les persones cal transformar les estructures i les dinàmiques socioeconòmiques que avui generen pobresa i desigualtats, començant per una educació pública i de qualitat, generadora d'oportunitats, com a principi garant de l'Estat social. Limitar-se a pal·liar els

Eleccions al Parlament de Catalunya 27S 2015

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

efectes de les xacres que arrosseguem perpetua un sistema injust que ataca els fonaments de la cohesió social.

2.3. Coresponsabilitat, ciutadania activa i participació

La construcció d'una societat inclusiva i cohesionada comença per comptar amb les persones i fer-les participants del projecte comú. Les entitats socials creiem en la coresponsabilitat de tots els actors i de la societat civil en el seu conjunt, que cal fer possible assegurant que tothom disposi dels recursos i les capacitats per desenvolupar la seva autonomia i exercir els seus drets i deures. Els poders públics són responsables, també, de promoure una ciutadania activa que disposi de mecanismes de participació i presa de decisions col·lectives.

2.4. Racionalització de la gestió administrativa

Per millorar l'eficiència de les administracions públiques cal racionalitzar la seva gestió, simplificar l'organització interna i apostar per la proximitat amb la ciutadania. La col·laboració i coordinació del Govern de la Generalitat amb la resta de nivells administratius s'ha de complementar amb la transversalitat i la cooperació interdepartamental dins de la pròpia institució. El model d'atenció social centrat en la persona ha de tenir al darrera una estructura sòlida i cohesionada que permeti canalitzar a través d'una finestra única els diferents serveis que proveeixen les administracions.

2.5. Innovació, adaptació i avaluació d'impacte

La crisi dels darrers anys ha suposat un repte que ha fet evident la necessitat d'innovar per poder donar respostes adaptades a un context canviant. El sistema de protecció social dissenyat fa més de tres dècades ha mostrat les seves limitacions, agreujades per les polítiques d'austeritat i retallades aplicades des del 2010, i davant la insuficiència de la cobertura donada a la creixent demanda social avui resulta urgent replantejar certes mesures. L'acció social, també des de les entitats del tercer sector, necessita avaluar el seu impacte i ser àgil en l'adaptació a les noves circumstàncies, escenaris i fenòmens.

3. PROPOSTES PER BLOCS TEMÀTICS

3.1. POBRESA I DESIGUALTATS

- 3.1.1. **Garantir uns ingressos mínims per a una vida digna de tota la ciutadania** (en compliment de l'Estatut de Catalunya, art. 24.3). Aquest és l'element fonamental per lluitar contra la pobresa i combatre les desigualtats, cada dia més accentuades. Entenem que assegurar una renda mínima de subsistència per fer front a les despeses de la vida quotidiana és un instrument educatiu i d'apoderament individual que

permet l'autonomia econòmica i personal de cada individu, i que li atorga la capacitat de gestionar-se i assumir les pròpies responsabilitats alhora que li proporciona les condicions mínimes per exigir els seus drets i participar en la governança de la societat.

- 3.1.2. **Unificar els ajuts en una única prestació i introduir una major racionalització en la gestió** del sistema de prestacions socials. Avui patim duplicitats, manca de coherència en les condicions i normatives existents, complexitat en l'accés a les ajudes, discrecionalitat en l'atorgament, feble caràcter supletori entre els diferents ingressos de la persona, dificultat en els circuits d'entrada i sortida als programes d'ajuda... Aquesta realitat ens obliga a demanar amb caràcter d'urgència una **transformació de les ajudes avui existents i de la seva gestió**.

La seva simplificació ha de passar per eliminar la multiplicitat d'ajudes, que han de convergir en **una única ajuda**. La proposta de la **ILP per una Renda Garantida de Ciutadania** pot ser l'alternativa que permeti aquest canvi radical en les polítiques socials. Cada ciutadà hauria de disposar d'un únic expedient i un únic referent en l'administració per a la gestió de la cobertura de les seves necessitats.

- 3.1.3. **Iniciar els recomptes anuals de persones que dormen al carrer**, tal com preveu la resolució aprovada pel Parlament de Catalunya el passat mes de maig, en el marc de les polítiques contra la pobresa i, específicament, el sensellarisme. Aquests recomptes han de ser anuals per obtenir **informació quantitativa i qualitativa** de manera continuada, i cal avançar també en l'exploració de noves vies per garantir el dret fonamental a l'habitatge, com ara el model *Housing First*.

3.2. FAMÍLIES I INFÀNCIA

- 3.2.1. **Desplegar i ampliar el Pla de Suport a la Família** del Departament de Benestar i Família, que planteja com a primer eix la promoció de la família com a estructura social bàsica i estableix l'acceptació de la **diversitat familiar**. Donada la insuficiència de les mesures proposades i de les dotacions pressupostàries corresponents, cal revisar-lo i garantir el finançament dels programes orientats a la prevenció i la protecció de la família com a eix vertebrador de les polítiques socials.
- 3.2.2. **Atenció a la infància com a inversió de futur**, reconeixent i assegurant el compliment dels **drets dels infants**. El Pla preveu el suport a la maternitat i l'acompanyament a la família en els moments de canvis del seu cicle vital, però durant la darrera legislatura han disminuït els recursos existents i el pressupost disponible i executat per a aquesta finalitat. La dotació del programa de Suport a la família de l'Àrea de

Eleccions al Parlament de Catalunya 27S 2015

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

Protecció i Promoció social s'ha reduït un 66% en tres anys (54 milions d'euros el 2012, 18 milions el 2015).

- 3.2.3. Prioritzar a la **inversió en Serveis Socials, especialment en aquells vinculats a la reproducció i la cura** de les persones (escoles bressol, beques menjador, etc.), assegurar les prestacions previstes per la llei de dependència i impulsar **noves maneres d'organitzar del temps de treball**, tot donant suport a la iniciativa 'Ara és l'hora' amb l'objectiu d'adaptar els horaris catalans als europeus.
- 3.2.4. **Sistematitzar i unificar les ajudes** per evitar la fragmentació i oferir una resposta integral que, partint de l'anàlisi de les especificitats de cada cas, cobreixi les necessitats de la família de manera global. Tal com apuntem més amunt en relació a la pobresa i les desigualtats, si les famílies rebessin **una prestació que assegurés els mínims per a una vida digna**, com ara la Renda Garantida de Ciutadania, es facilitaria la gestió i se simplificaria el sistema.

3.3. OCUPACIÓ

- 3.3.1. Incrementar la inversió en polítiques d'ocupació que, més enllà de generar llocs de treball i **facilitar la incorporació al mercat laboral dels col·lectius més afectats** per les elevades taxes d'atur i amb major dificultat d'inserció –joves, dones, majors de 45 anys, persones en situació de vulnerabilitat—, contribueixin a **combatre la precarització** i a conformar un nou mercat de treball amb condicions dignes i justes.
- 3.3.2. Apostar per la **creació d'ocupació en el sector de l'atenció a les persones**, amb gran potencial de creixement i de contribució a la millora de les condicions de vida de la ciutadania i al benestar de la societat en general. Reconèixer i **reforçar en aquest camp el rol de les entitats sense afany de lucre**, amb un ampli i extens bagatge en l'acompanyament dels col·lectius més vulnerables.
- 3.3.3. Implementar **polítiques de formació ocupacional i contínua** més alineades amb les necessitats del mercat laboral i que incorporin alhora el desenvolupament de **competències transversals** com a eix fonamental. A més, per evitar incorporacions precàries al mercat laboral cal poder oferir itineraris llargs i models d'alternança formació/treball, comptant amb el compromís i la coresponsabilitat de les empreses.
- 3.3.4. **Explorar noves formes d'ocupació per part de les administracions públiques i el sector social**, en la línia de les directrius europees per fomentar la ciutadania activa, que tinguin com a objectiu principal generar **activitat beneficiosa per a la comunitat i per a les persones**, per al seu

Eleccions al Parlament de Catalunya 27S 2015

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

apoderament i autonomia. A més de les possibilitats de convertir aquestes iniciatives en activitats de l'economia solidària, seria també una via per promoure de la participació en la vida col·lectiva i la coresponsabilitat en la construcció d'una societat més inclusiva i cohesionada.

3.4. POLÍTICA PENITENCIÀRIA I D'EXECUCIÓ PENAL

Partint de la importància d'intervenir tant en el medi intrapenitenciari com en el medi obert i de la necessitat d'acompanyar la persona mitjançant itineraris personalitzats, proposem:

- 3.4.1. Aprovar un **pla interdepartamental per a l'atenció a les persones que han estat privades de llibertat**, amb una aposta clara per la reinserció i la prevenció de possibles dificultats mitjançant mesures de discriminació positiva en l'accés a l'habitatge, la formació, els serveis de salut i el mercat laboral, i un sistema de protecció específic que garanteixi l'acompanyament socioeducatiu.
- 3.4.2. Destinar més recursos a la intervenció en el medi obert per **donar temps i oferir un acompanyament de qualitat** que permeti fer prevenció en àmbits com l'habitatge o algunes problemàtiques que podrien estar associades, com les addiccions, i que repercuteixen en la reducció de la reincidència. El rol de les entitats socials, crític i de col·laboració, passa per afavorir que l'atenció i el seguiment en el medi obert compleixi els criteris i estàndards de qualitat, així com per impulsar la participació de les persones ateses i **promoure programes innovadors** com ara Cercles, nascut en el marc d'un projecte europeu i adreçat a persones que han comés un delictes d'agressió sexual.
- 3.4.3. Visibilitzar la realitat de la reinserció postpenitenciària i **generar una opinió pública favorable** a la inversió en aquest àmbit, col·laborant amb els mitjans de comunicació per promoure un tractament positiu de la qüestió i cercant també la col·laboració amb les empreses. A més de millorar la intervenció, l'obtenció de dades qualitatives i l'avaluació d'impacte han de contribuir a difondre els efectes positius de la reinserció en termes socials, econòmics i de reducció de la reincidència.

3.5. MIGRACIONS

- 3.5.1. **Accelerar el desplegament de la Llei d'acollida** de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, aprovada el 2010, per afavorir la integració i promoure el desenvolupament d'una societat intercultural i plural. Per complir els objectius previstos cal **dotar de més recursos les**

Eleccions al Parlament de Catalunya 27S 2015

REFLEXIONS I PROPOSTES en l'àmbit de les polítiques socials

polítiques migratòries i homogeneïtzar el desplegament a tot el territori català.

- 3.5.2. **Garantir l'accés a la formació i al treball dels joves d'origen immigrant**, hagin estat tutelats o no per l'Administració, incloent la incorporació de tots ells (no únicament els que tinguin autorització per treballar) al Programa de Garantia Juvenil de la Unió Europea. Per afavorir la integració i estabilitat sociolaboral dels joves cal, tanmateix, **afavorir l'accés als permisos de residència i treball**, tenint en compte les situacions d'especial vulnerabilitat en l'exigència dels requisits i en l'agilització dels tràmits corresponents en cada cas, per la qual cosa demanem la màxima col·laboració entre la Generalitat i la Subdelegació del Govern central, de qui depenen en última instància aquests procediments.
- 3.5.3. **Fer efectiva la declaració del Parlament a favor de clausurar els Centres d'Internament d'Estrangers (CIE)**, aprovada el juliol de 2015 amb el suport de més de tres quarts parts de la Cambra catalana. Malgrat tractar-se d'una competència estatal, la resolució adoptada pel Parlament comporta una crítica profunda al model de política migratòria estatal i europea que cal mantenir i reforçar, sense descartar la via de la desobediència civil per garantir el compliment dels Drets Humans.
- 3.5.4. **Col·laborar en la resposta** que cal donar de manera coordinada i global **a les demandes dels refugiats i sol·licitants d'asil** que arriben a Europa. La crisi humanitària que estem vivint requereix un esforç per part de tots, però especialment dels responsables polítics a tots els nivells, per assegurar **una acollida digna i el respecte als Drets Humans** i a les obligacions jurídiques que estableixen els tractats internacionals.

3.6. VIH-SIDA I EXCLUSIÓ SOCIAL

- 3.6.1. Donar **continuïtat a l'Acord Nacional per fer front a l'epidèmia del VIH a Catalunya i contra l'estigma relacionat** signat al Parlament de Catalunya el 6 de març de 2014, per tal que enforteixi la garantia de drets i el compromís públic vers les persones que viuen amb VIH/sida.
- 3.6.2. Aconseguir que els serveis especialitzats de llars residències i pisos de suport per a persones que viuen amb VIH/sida i que pateixen exclusió social, que formen part de la Cartera de Serveis del Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, puguin passar de ser finançats mitjançant subvencions a ser-ho mitjançant **concerts de contractació pública**.

Aquest pas, de subvenció a concert, suposaria per a aquesta xarxa d'atenció la plena normalització, que han assolit altres sectors com gent gran o salut mental, i contribuiria a l'**estabilitat pressupostària** d'aquests serveis que, malgrat fer més de 20 anys que col·laboren amb el SISPAP, encara no han estat reconeguts com a veritables proveïdors especialitzats que atenen amb qualitat i dignitat aquest col·lectiu.

- 3.6.3. Potenciar el **servei experimental d'acompanyament a la vida autònoma** (SAVA) com a nou mecanisme de resposta a la necessitat de promoure, encara més, l'apoderament de les persones usuàries. Aquest servei aposta pel treball preventiu i contribueix a la sostenibilitat econòmica de la xarxa d'atenció, ja que optimitza l'ús de les places residencials de gran suport i promou l'atenció comunitària i la inserció social.

3.7. EQUITAT DE GÈNERE

- 3.7.1. Impulsar **polítiques d'ocupació que incorporin l'equitat de gènere com un pilar fonamental** i que despleguin mesures concretes d'acció positiva destinades a reduir les bretxes de gènere al mercat laboral. Entre altres, han de facilitar la igualtat retributiva, la reducció de la precarització laboral i la contractació de dones grans soles, un dels col·lectius amb major risc de pobresa. A més, demanem el compromís amb les propostes de la Unió Europea orientades a eradicar la segregació vertical i **potenciar l'accés de les dones als llocs de decisió** de les empreses per assolir l'objectiu del 40% marcat per la UE.
- 3.7.2. Mesures específiques de **suport a les dones en famílies monoparentals** que garanteixin el seu accés a l'habitatge social, beques menjador per als seus fills i filles i la cobertura de les necessitats bàsiques d'alimentació, per tal de fer front a l'elevada taxa de risc de pobresa pateix el col·lectiu.
- 3.7.3. Compromís ferm amb l'**eradicació de la violència masclista com a prioritat política i social real**. Cal desplegar recursos per prevenir i atendre la violència masclista amb actuacions integrals i transversals a tots els àmbits (educatiu, polític, social, espai urbà, etc.); facilitar l'accés automàtic de les dones víctimes de violència a les prestacions de Renda Mínima d'Inserció i a l'habitatge social; i impulsant una reforma integral dels sistemes legal i judicial per millorar la seguretat de les dones denunciants.
- 3.7.4. Inclusió de **clàusules de gènere en les licitacions i la contractació públiques**. El tercer sector porta temps analitzant la viabilitat i l'adequació d'introduir clàusules socials en la licitació pública que permetin posar en valor la coherència entre les organitzacions que gestionen serveis públics i l'objecte mateix dels serveis.